

ისტორია

საბაზო საფეხურის სტანდარტი

შესავალი

საბაზო საფეხურის „ისტორიის“ სტანდარტი შედგება შემდეგი ნაწილებისგან:

- ა) საგნის სწავლა-სწავლების მიზნები;
- ბ) სტანდარტის შედეგები და შინაარსი;
- გ) მეთოდური ორიენტირები;
- დ) შეფასება.

საბაზო საფეხურზე საგანი „ისტორია“ საქართველოსა და მსოფლიო ისტორიის ინტეგრირებულ სწავლა-სწავლებას გულისხმობს. სასწავლო კურსის განმავლობაში მოსწავლე გაეცნობა საქართველოს ისტორიის უმთავრეს ეპიზოდებს უძველესი დროიდან დღემდე და დაუკავშირებს მათ მსოფლიო ისტორიის საკვანძო მოვლენებს; შეისწავლის სხვადასხვა ეპოქის სოციალურ ისტორიას (რელიგია, კულტურა, ეკონომიკა); დაინახავს, რომ თანამედროვეობა და წარსული ერთმანეთთან მჭიდროდაა დაკავშირებული.

საგნის სწავლა-სწავლებისას მოსწავლე ჩართული იქნება აქტივობებში, რომლებიც მას შეძენილი ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენების საშუალებას მისცემს.

ა) საგნის სწავლა-სწავლების მიზნები

ისტორიის სწავლა-სწავლება მიზნად ისახავს:

- ხელი შეუწყოს მოსწავლის ჰუმანურ, სახელმწიფოებრივად მოაზროვნე, პატრიოტ მოქალაქედ ჩამოყალიბებას;
- მოსწავლეს გაუღვივოს ინტერესი საქართველოსა და მსოფლიო ისტორიის შესწავლის მიმართ;
- მოსწავლეს განუვითაროს ისტორიული (პოლიტიკური, სოციალური, ეკონომიკური, კულტურული, რელიგიური) პროცესების ანალიზისა და მათი თანამედროვეობასთან შედარების უნარი; ისტორიული პიროვნებებისა და მოვლენების მრავალმხრივად შეფასების უნარი;
- დაეხმაროს მოსწავლეს ისტორიული ეპოქების აღქმასა და მათი მახასიათებლების ერთმანეთთან / თანამედროვეობასთან შედარებაში;
- მოსწავლეს განუვითაროს ისტორიის კვლევისთვის საჭირო უნარები;
- მოსწავლეს შესძინოს ისტორიის დარგობრივი ენით ოპერირების უნარი.

ამ მიზნებზე მუშაობით ისტორია თავის წვლილს შეიტანს ეროვნული სასწავლო გეგმის მისიისა და მიზნებით გათვალისწინებული უნარებისა და ღირებულებების განვითარებასა და ჩამოყალიბებაში.

ბ) სტანდარტის შედეგები და შინაარსი

სტანდარტის შედეგები საგნის ცნებებზე დაფუძნებით განსაზღვრავს მიზნობრივ ორიენტირებს და პასუხობს შეკითხვას: რა უნდა შეეძლოს მოსწავლეს ისტორიაში საბაზო საფეხურის ბოლოს.

შედეგები ჯგუფდება სამ მიმართულებად:

- **ისტორიული ინტერპრეტაცია და კვლევა** - გულისხმობს ისტორიული მოვლენებისა და პროცესების, ასევე ისტორიული პიროვნებების მრავალმხრივად შეფასებას; ისტორიული შინაარსის ტექსტების წაკითხვა-გააზრებასა და გაანალიზებას.
- **ისტორიული ეპოქის აღქმა/ანალიზი** - გულისხმობს სხვადასხვა ისტორიული ეპოქების არსებითი მახასიათებლების გამოკვეთას, თანამედროვეობასთან პარალელების გავლებას.
- **ღირებულებები და დამოკიდებულებები** - გულისხმობს ისტორიის სწავლა-სწავლების პროცესის ღირებულებების (პატრიოტიზმი, სახელმწიფოებრივი აზროვნება და კულტურული მრავალფეროვნება) განვითარებაზე ორიენტირებულად წარმართვას.

სტანდარტის შინაარსი განსაზღვრავს, რა უნდა იცოდეს მოსწავლემ. შინაარსი აღიწერება სავალდებულო ცნებებისა და თემების სახით.

ცნებების სახით განსაზღვრულია ის ცოდნა, რომელსაც მოსწავლე საგნის ფარგლებში უნდა დაეუფლოს. ცნებები შედეგებთან ერთად უნდა დამუშავდეს მოსწავლისთვის ნაცნობ კონტექსტებში. ეს კონტექსტები **სავალდებულო თემების** სახითაა წარმოდგენილი.

თითოეულ თემას ახლავს **შეფასების ინდიკატორები**. ისინი განსაზღვრავს, თუ რა უნდა შეფასდეს სწავლა-სწავლების პროცესში (თითოეულ ინდიკატორს ახლავს შესაბამისი შედეგის ინდექსის ნომერი, რომელიც განსაზღვრავს, თუ რომელი შედეგიდან/შედეგებიდან გამომდინარეობს იგი).

სტანდარტის შედეგების ინდექსების განმარტება

საბაზო საფეხურზე სტანდარტში გაწერილ თითოეულ შედეგს წინ უძღვის ინდექსი, რომელიც მიუთითებს საგანს, სწავლების ეტაპსა და სტანდარტის შედეგის ნომერს; მაგ., **ისტ. საბ. 1.:**

- „ისტ.“ – მიუთითებს საგანს „ისტორია“;
- „საბ.“ – მიუთითებს საბაზო საფეხურს;
- „1“ – მიუთითებს სტანდარტის შედეგის ნომერს.

ისტორიის სტანდარტის შედეგები (VII-IX კლასები)		
მიმართულება: ისტორიული ინტერპრეტაცია და კვლევა		
შედეგების ინდექსი	მოსწავლემ უნდა შეძლოს:	ცნებები
ისტ. საბ. 1.	საკუთარი მოსაზრების/პოზიციის წყაროს/მტკიცებულების საფუძველზე დასაბუთება; იმის გაცნობიერება, რომ ახალი წყაროების აღმოჩენის შემთხვევაში შესაძლებელია ნებისმიერი მოვლენის ახლებურად გააზრება/გადაფასება;	დრო სივრცე
ისტ. საბ. 2.	სხვადასხვა ტიპის (პირველადი და მეორადი) წყაროსა და თვალსაჩინოებების (მაგ, ისტორიული რუკა, გენეალოგიური ტაბულა) მიზნის შესაბამისად გამოყენება; წყაროების კრიტიკული ანალიზი;	საზოგადოება ისტორიული მოვლენა/პროცესი
ისტ. საბ. 3.	ისტორიული მოვლენების გადმოცემისას ქრონოლოგიური ერთეულებისა და ისტორიულ-გეოგრაფიული ტერმინების ადეკვატური გამოყენება;	ძალაუფლება
ისტ. საბ. 4.	ისტორიული მოვლენის/ფაქტების ტიპოლოგიური დაჯგუფება (პოლიტიკური, სოციალური ნიშნით);	წყარო, ისტორიული
ისტ. საბ. 5.	ფაქტების, ინტერპრეტაცია/მოსაზრებების და სტერეოტიპების ერთმანეთისგან გარჩევა;	ინტერპრეტაცია და
ისტ. საბ. 6.	ერთი და იმავე ისტორიული მოვლენის განსხვავებულად ინტერპრეტირება, გაანალიზება და შეფასება: ისტორიულ მოვლენაზე და	კვლევა

	პიროვნებაზე განსხვავებული ინტერპრეტაციების არსებობის მიზეზების ახსნა, განსხვავებული ინტერპრეტაციების შედარება და შეფასება.	
	მიმართულება: ისტორიული ეპოქის აღქმა/ანალიზი	
ისტ. საბ. 7.	ისტორიული ეპოქის მახასიათებლების (სოციალურ-კულტურული განვითარება, რელიგია და მსოფლმხედველობა, სახელმწიფოებრივი განვითარება და პოლიტიკა) გამოყოფა, ეპოქის უნიკალურობის ჩვენება;	
ისტ. საბ. 8.	ისტორიული მოვლენების და პროცესების დანახვა/შეფასება კონკრეტულ ეპოქაში მცხოვრები ადამიანების თვალთ;	
ისტ. საბ. 9.	კონკრეტული მაგალითების მოშველიებით ისტორიული მოვლენებისა და პროცესების მსგავსება-განსხვავებებზე მსჯელობა.	
	მიმართულება: ღირებულებები და დამოკიდებულებები	
ისტ. საბ. 10.	ქვეყნის წარსულის, აწმყოსა და მომავლის ერთიან კონტექსტში გააზრება;	
ისტ. საბ. 11.	პოზიტიური დამოკიდებულების გამოვლენა კულტურული, ეთნიკური და რელიგიური მრავალფეროვნების მიმართ;	
ისტ. საბ. 12.	ისტორიული მაგალითების მოშველიებით სახელმწიფოებრივი აზროვნებისა (პატრიოტიზმი) და დემოკრატიის პრინციპების (თანასწორობა, მონაწილეობა) საჭიროების დასაბუთება.	

სასწავლო თემები	ცნებები, რომელიც თითოეული თემის ფარგლებში უნდა დამუშავდეს:
VII კლასი	დრო ცვალებადობა, ქრონოლოგია, წელთაღრიცხვის სისტემა, საუკუნე, ათასწლეული, ისტორიული პერიოდი, ეპოქა;
1. პრეისტორია/ქვის ხანა; 2. ბრინჯაოს ხანა/მველი აღმოსავლეთი; 3. ანტიკური და გვიანანტიკური ხანა.	სივრცე კონტინენტი (ევროპა, აზია); რეგიონი (კავკასია, მცირე აზია, ხმელთაშუაზღვისპირეთი, მახლობელი აღმოსავლეთი, შუა და ცენტრალური აზია); საქართველოს ისტორიულ-გეოგრაფიული მხარე;
VIII კლასი	საზოგადოება სოციალური ფენა, ეკონომიკა, კულტურა; რელიგია; მსოფლმხედველობა; ეთნოსი/ერი; „კულტურული სხვა“;
1. შუა საუკუნეები; 2. გვიანი შუა საუკუნეები და ახალი დრო.	ისტორიული მოვლენა/პროცესი პოლიტიკური ისტორია; სოციალური ისტორია;
IX კლასი	ძალაუფლება სახელმწიფო, დემოკრატია.
1. „ხანგრძლივი მე-19 საუკუნე“; 2. პირველი მსოფლიო ომის პერიოდი/საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა; 3. საბჭოთა პერიოდი; 4. საქართველო და თანამედროვე მსოფლიო.	წყარო, ისტორიული ინტერპრეტაცია და კვლევა წყარო (პირველადი, მეორადი), ფაქტი/ინტერპრეტაცია/სტერეოტიპი, ისტორიოგრაფია, ისტორიის დამხმარე დისციპლინები.

საკითხები

ეროვნული სასწავლო გეგმა თემების გასაშლელად საჭირო საკითხებს სავალდებულო სახით არ განსაზღვრავს. პედაგოგებსა და სახელმძღვანელოს ავტორებს უფლება აქვთ, თითოეული თემისთვის საკითხები თავად შეარჩიონ. თუმცა, სავალდებულოა შემდეგი მოთხოვნების გათვალისწინება:

- თითოეულ თემაში წარმოდგენილი უნდა იყოს საკითხები როგორც მსოფლიო, ისე საქართველოს ისტორიიდან;
- საკითხების შერჩევასა აქცენტი უნდა გაკეთდეს საქართველოს ისტორიისთვის საკვანძო მოვლენებისა და პიროვნებების წარმოჩენაზე.

VII კლასი

თემა: პრეისტორია / ქვის ხანა

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- ქვის ხანისთვის / პრეისტორიისთვის დამახასიათებელი არსებითი ნიშნების (გვაროვნული თემი, მაგია, მეურნეობა (შემგროვებლობა-მონადირეობა, მიწათმოქმედება-მესაქონლეობა)) გამოკვეთა (ისტ.საბ.1,2,3,4,5,7,9,10,11,12);
- არქეოლოგიური და ეთნოლოგიური მონაცემების საფუძველზე ქვის ხანის მოვლენების შესწავლა-ინტერპრეტირება (ისტ.საბ.1,2,3,5,7,8,9,10,11,12);
- პირველყოფილი საზოგადოების (სოციალური ფენები, მეურნეობის ფორმები, მსოფლმხედველობა) თანამედროვე და/ან სხვა ისტორიული ეპოქის საზოგადოებასთან შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,7,9,10,11,12);
- „ნეოლითური რევოლუციის“ მისთვის ცნობილ სხვა ისტორიულ მოვლენებთან შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,6,7,8,9,10,11,12).

თემა: ბრინჯაოს ხანა/ ძველი აღმოსავლეთი

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- საქართველოს ტერიტორიაზე ბრინჯაოს ხანის არქეოლოგიური კულტურებისა და ლურსმული ფირფიტების მონაცემების საფუძველზე ძველადმოსავლური პერიოდის/ბრინჯაოს ხანის საზოგადოების დახასიათება (ისტ.საბ. 1,2,3,4,5,7,9,10,11,12);
- ძველადმოსავლური პერიოდისთვის/ბრინჯაოს ხანისთვის დამახასიათებელი არსებითი ნიშნების (დამწერლობა, სახელმწიფოებრიობა, რელიგიური სისტემები, „კომპლექსური საზოგადოება“) გამოკვეთა (ისტ.საბ.1,2,3,5,7,8,9,10,11,12);
- ძველადმოსავლური საზოგადოების (სოციალური ფენები, სახელმწიფო მოწყობა, სამართლებრივი აზროვნება (კანონები), მეურნეობის ფორმები, რელიგია და მსოფლმხედველობა) თანამედროვე და/ან სხვა ისტორიული ეპოქის საზოგადოებასთან შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,7,9,10,11,12);
- დამწერლობისა და სახელმწიფო ინსტიტუტების წარმოქმნის მიზეზებზე მსჯელობა; სახელმწიფოს წარმოქმნით გამოწვეული კომპლექსური ცვლილებების დახასიათება და სხვა ისტორიულ მოვლენებთან მათი შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,6,7,8,9,10,11,12).

თემა: ანტიკური და გვიანანტიკური ხანა

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- არქეოლოგიური, ნუმისმატიკური, მითოლოგიური, ბერძენი და რომაელი ისტორიკოსების ცნობების საფუძველზე ანტიკური და გვიანანტიკური საზოგადოების დახასიათება (ისტ.საბ.1,2,3,4,5,7,9,10,11,12);
- ანტიკური და გვიანანტიკური ხანისთვის დამახასიათებელი არსებითი ნიშნების (მმართველობის ფორმები, ქალაქები, სავაჭრო ურთიერთობები, რელიგიები, მიგრაციული პროცესები) გამოკვეთა (ისტ.საბ.1,2,3,5,7,8,9,10,11,12);
- ანტიკური და გვიანანტიკური საზოგადოების (სოციალური ფენები, სახელმწიფო მოწყობა, სამართლებრივი აზროვნება, მეურნეობის ფორმები, რელიგია და მსოფლმხედველობა) თანამედროვე და/ან სხვა ისტორიული ეპოქის საზოგადოებასთან შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,7,9,10,11,12);
- ბერძნული კოლონიზაციის, ალექსანდრე მაკედონელის ლაშქრობების, რომის მსოფლიო იმპერიად ჩამოყალიბების, „ხალხთა დიდი გადასახლების“ შედეგად გამოწვეული ცვლილებების დახასიათება; საქართველოზე მათი ზეგავლენის გაანალიზება; მათი სხვა ისტორიულ მოვლენებთან შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,6,7,8,9,10,11,12).

VIII კლასი

თემა: შუა საუკუნეები

შეფასების ინდიკატორები – მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- წერილობითი წყაროების (ჰაგიოგრაფიული თხზულებების, ქრონიკის, მატიანეს) საფუძველზე შუა საუკუნეების ხანის საზოგადოების დახასიათება (ისტ.საბ.1,2,3,4,5,7,9,10,11,12);
- შუა საუკუნეების ეპოქისათვის დამახასიათებელი არსებითი ნიშნების (ფეოდალიზმი, „წმინდა მიწისთვის ბრძოლა“, დასავლეთისა და აღმოსავლეთის ურთიერთობები და დაპირისპირებები, პროვიდენციალური აზროვნება) გამოკვეთა (ისტ.საბ.1,2,3,5,7,8,9,10,11,12);
- შუა საუკუნეების საზოგადოების („სამწევროვანი საზოგადოება“, სამართლებრივი აზროვნება, მსოფლმხედველობა, ყოფის, საკუთრებისა და მეურნეობის ფორმები) თანამედროვე და/ან სხვა ისტორიული ეპოქის საზოგადოებასთან შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,7,9,10,11,12);
- ჯვაროსნული ლაშქრობების, საეკლესიო განხეთქილებების დახასიათება, საქართველოზე მათი ზეგავლენის გაანალიზება; სხვა ისტორიულ მოვლენებთან მათი შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,6,7,8,9,10,11,12).

თემა: გვიანი შუა საუკუნეები და ახალი დრო

შეფასების ინდიკატორები – მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- წერილობითი წყაროების (ქრონიკები, მისიონერებისა და მოგზაურების ჩანაწერები, კარტოგრაფიული მონაცემები) საფუძველზე გვიანი შუა საუკუნეებისა და ახალი დროის საზოგადოების დახასიათება (ისტ.საბ.1,2,3,4,5,7,9,10,11,12);
- გვიანი შუა საუკუნეებისა და ახალი დროის არსებითი მახასიათებლების (დიდი გეოგრაფიული აღმოჩენები, ანტიოსმალური კოალიციები) გამოკვეთა (ისტ.საბ.1,2,3,5,7,8,9,10,11,12);
- გვიანი შუა საუკუნეებისა და ახალი დროის საზოგადოების (სოციალური ფენები, სახელმწიფო მოწყობა, სამართლებრივი აზროვნება, მეურნეობის ფორმები, რელიგია და მსოფლმხედველობა, ეკონომიკური ურთიერთობები) თანამედროვე და/ან სხვა ისტორიული ეპოქის საზოგადოებასთან შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,7,9,10,11,12);
- ბიზანტიის დაცემით, დიდი გეოგრაფიული აღმოჩენებითა და ევროპის ჰეგემონობის დამყარებით გამოწვეული ცვლილებების დახასიათება, საქართველოზე მათი ზეგავლენის გაანალიზება; სხვა ისტორიულ მოვლენებთან მათი შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,6,7,8,9,10,11,12).

IX კლასი

თემა: „ხანგრძლივი XIX საუკუნე“

შეფასების ინდიკატორები – მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- წერილობითი წყაროების (პუბლიცისტიკა) საფუძველზე „ხანგრძლივი XIX საუკუნის“ საზოგადოების დახასიათება (ისტ.საბ.1,2,3,4,5,7,9,10,11,12);
- „ხანგრძლივი XIX საუკუნის“ არსებითი მახასიათებლების (რევოლუციები, კოლონიალიზმი, სამრეწველო გადატრიალება, ნაციონალიზმი, საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართალი) გამოკვეთა (ისტ.საბ.1,2,3,5,7,8,9,10,11,12);
- „ხანგრძლივი XIX საუკუნის“ საზოგადოების (ნაცია სახელმწიფოები, მსოფლმხედველობა, ტექნოლოგიური პროგრესი, ეკონომიკური ურთიერთობები) თანამედროვე და/ან სხვა ისტორიული ეპოქის საზოგადოებასთან შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,7,9,10,11,12);
- რევოლუციების, კოლონიალიზმის, ნაციონალიზმის, ლიბერალური, მემარცხენე იდეოლოგიის გავრცელების შედეგად გამოწვეული ცვლილებების დახასიათება, საქართველოზე მათი ზეგავლენის გაანალიზება; სხვა ისტორიულ მოვლენებთან მათი შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,6,7,8,9,10,11,12).

თემა: პირველი მსოფლიო ომის პერიოდი/საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა

შეფასების ინდიკატორები – მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- წერილობით წყაროებზე (პუბლიცისტური მონაცემები, მემუარები), ფოტო-ფონო მასალებზე დაყრდნობით XX საუკუნის პირველი ნახევრის საზოგადოების დახასიათება (ისტ.საბ.1,2,3,4,5,7,9,10,11,12);
- XX საუკუნის პირველი ნახევრის არსებითი მახასიათებლების (რევოლუციური მოძრაობები, პირველი მსოფლიო ომი, მემარჯვენე და მემარცხენე იდეოლოგიების ჭიდილი, საერთაშორისო ურთიერთობები, გლობალური საფრთხეების პრევენცია) გამოკვეთა (ისტ.საბ.1,2,3,5,7,8,9,10,11,12);
- XX საუკუნის პირველი ნახევრის საზოგადოების (მსოფლმხედველობა - „ომით გადაღლის სინდრომი“, ეკონომიკური ურთიერთობები) თანამედროვე და/ან სხვა ისტორიული ეპოქის საზოგადოებასთან შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,7,9,10,11,12);
- პირველი მსოფლიო ომისა და რუსეთის რევოლუციების შედეგად გამოწვეული ცვლილებების დახასიათება, საქართველოზე მათი გავლენის გაანალიზება; სხვა ისტორიულ მოვლენებთან მათი შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,6,7,8,9,10,11,12).

თემა: საბჭოთა პერიოდი

შეფასების ინდიკატორები – მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- წერილობით წყაროებზე (საარქივო მასალები), აუდიო-ვიდეო მასალებზე, ზეპირ ისტორიებზე დაყრდნობით საბჭოთა ეპოქის საზოგადოების დახასიათება (ისტ.საბ.1,2,3,4,5,7,9,10,11,12);
- საბჭოთა ეპოქის არსებითი მახასიათებლების (ინდუსტრიალიზაცია, კოლექტივიზაცია, რეპრესიები, ათეიზმი, ტოტალიტარიზმი) გამოკვეთა (ისტ.საბ.1,2,3,5,7,8,9,10,11,12);
- საბჭოთა ეპოქის საზოგადოების (რეჟიმი, მსოფლმხედველობა, ინდივიდი/კოლექტივიზმი) თანამედროვე და/ან სხვა ისტორიული ეპოქის საზოგადოებასთან შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,7,9,10,11,12);
- ინდუსტრიალიზაციის, კოლექტივიზაციის, რეპრესიების, მეორე მსოფლიო ომისა და „პერესტროიკის“ შედეგად გამოწვეული ცვლილებების დახასიათება, საქართველოზე მათი ზეგავლენის გაანალიზება; სხვა ისტორიულ მოვლენებთან მათი შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,6,7,8,9,10,11,12).

თემა: საქართველო და თანამედროვე მსოფლიო

შეფასების ინდიკატორები – მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- წერილობით, ციფრულ მონაცემებსა და ზეპირ ისტორიებზე დაყრდნობით თანამედროვე საზოგადოების დახასიათება (ისტ.საბ.1,2,3,4,5,7,9,10,11,12);
- თანამედროვე ეპოქის არსებითი მახასიათებლების (გლობალიზაცია, ტერორიზმი, ფუნდამენტალიზმი, მიგრაციული პროცესები) გამოკვეთა (ისტ.საბ.1,2,3,5,7,8,9,10,11,12);
- თანამედროვე საზოგადოების (ინფორმაციული საზოგადოება და ტექნოლოგიური პროგრესი, „მომხმარებელი საზოგადოება“ და ეკონომიკური ურთიერთობები) წინარე ისტორიული ეპოქების საზოგადოებებთან შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,7,9,10,11,12);
- გლობალიზაციის შედეგად გამოწვეული ცვლილებების დახასიათება, საქართველოზე მისი ზეგავლენის გაანალიზება; სხვა ისტორიულ მოვლენებთან მისი შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,6,7,8,9,10,11,12).

საფეხურებრივი საკვანძო შეკითხვები

საფეხურებრივი საკვანძო კითხვები სტანდარტის ცნებებს აკავშირებს შედეგებთან.

- საიდან ვიცით, რომ წარსულში ყველაფერი მართლაც ისე ხდებოდა, როგორც ამას ისტორიკოსები გადმოგვცემენ?
- როგორ უნდა გავარკვიოთ, რა მოხდა სინამდვილეში, როდესაც სხვადასხვა წყარო ერთმანეთისგან განსხვავებულ ინფორმაციას გვაწვდის? რომელი ისტორიული წყარო იმსახურებს ნდობას?
- რატომ იცვლება ყველაფერი (ყოფა-ცხოვრება, ტექნოლოგიები, ტრადიციები, ღირებულება/დამოკიდებულებები) ჩვენ გარშემო? რატომ არის ცვალებადობა ისტორიის განუყოფელი ნაწილი? რატომ განსხვავდება ისტორიული ეპოქები ერთმანეთისგან?
- რატომ უნდა გავითვალისწინო ფაქტების, მოვლენებისა და პროცესების შეფასებისას ისტორიული გარემო (კონტექსტი), რომელსაც ისინი უკავშირდება?
- როგორ ცხოვრობდნენ ადამიანები საქართველოში სხვადასხვა ისტორიულ ეპოქაში (როგორი იყო მათი ყოფა, ყოველდღიური ცხოვრება, მსოფლმხედველობა)?
- რატომ უნდა ვსწავლობდე საკუთარი ქვეყნისა და მსოფლიოს ისტორიას?
- როგორ ვისწავლო ისტორია?

გ) მეთოდოლოგიური ორიენტაციები

საგნის სწავლა-სწავლება უნდა წარიმართოს შემდეგი პრინციპების დაცვით:

- ა) სწავლა-სწავლება ხელს უნდა უწყობდეს მოსწავლეთა მოტივირებასა და შინაგანი ძალების გააქტიურებას.
- ბ) სწავლა-სწავლება ხელს უნდა უწყობდეს ცოდნის ეტაპობრივად კონსტრუირებას წინარე ცოდნაზე დაფუძნებით.
- გ) სწავლა-სწავლება ხელს უნდა უწყობდეს ცოდნათა ურთიერთდაკავშირებას დაორგანიზებას.
- დ) სწავლა-სწავლება უნდა უზრუნველყოფდეს სწავლის სტრატეგიების დაუფლებას (სწავლის სწავლას).
- ე) სწავლა-სწავლება უნდა მოიცავდეს ცოდნის სამივე კატეგორიას: დეკლარატიულს, პროცედურულსადაპირობისეულს.

დისციპლინის წვდომისათვის, სასწავლო პროცესში აქცენტი, პირველ რიგში, უნდა კეთდებოდეს ისტორიული მოვლენის ანალიზზე და წარსულში მომხდარი ფაქტის დღევანდელობასთან დაკავშირებაზე და თანამედროვე სოციალურ-პოლიტიკური პროცესების განვითარების პერსპექტივების განსაზღვრაზე.

საგნობრივი შედეგების გარდა, ეროვნული სასწავლო გეგმის მიზნებიდან სწავლა-სწავლებისა და შეფასების სამიზნედ ასევე უნდა იქცეს შემდეგი გამჭოლი უნარები და ღირებულებები:

პრობლემების გადაჭრა	<ul style="list-style-type: none"> • პრობლემის ამოცნობა, აღწერა და გაანალიზება; • პრობლემის გადაჭრის გზების ძიება, მათგან ყველაზე ეფექტურის შერჩევა.
შემოქმედებითი აზროვნება	<ul style="list-style-type: none"> • ჩანაფიქრის შემოქმედებითად განხორციელება; • ორიგინალური იდეების გამოვლენა და ხორცშესხმა; ახლის შექმნა; • დასმული პრობლემების გადასაჭრელად არასტანდარტული გზების მოძიება; • სწრაფვა გარემოს გარდაქმნა-გაუმჯობესებისკენ; • გამოწვევების მიღება, სასკოლო საქმიანობაში გაბედული ნაბიჯების გადადგმა.

თანამშრომლობა	<ul style="list-style-type: none"> • სამუშაოს თანასწორად განაწილება და შესრულება ჯგუფური/გუნდური მუშაობის დროს; • მზაობა ჯგუფში/გუნდში სხვადასხვა ფუნქციის შესასრულებლად(მაგ., ლიდერის); • განსხვავებული იდეების, შეხედულებების კონსტრუქციულად განხილვა; • რესურსების, მოსაზრებების, ცოდნის გაზიარება პრობლემათა ერთობლივად გადაჭრის, გადაწყვეტილებათა ერთობლივად მიღების მიზნით.
კომუნიკაცია	<ul style="list-style-type: none"> • განცდილის, ნააზრევის მიტანა მსმენელამდე/მკითხველამდე, მათზე შთაბეჭდილების მოხდენა; • ინფორმაციის გაზიარება საკომუნიკაციო სიტუაციის შესაბამისი ვერბალური და არავერბალური საშუალებების გამოყენებით; • სხვისი მოსმენისა და გაგების უნარი; • პიროვნული ღირსების გააზრებისა და დაფასების უნარი.
ეთიკა	<ul style="list-style-type: none"> • ეთიკური და ქცევითი ნორმების დაცვა; • სოლიდარობის განცდა; • სხვებისადმი ემპათია; • პიროვნული ღირსების გააზრებისა და დაფასების უნარი; • განსხვავებულობის მიმღებლობა; • საკუთარ სოციალურ აქტივობაზე პასუხისმგებლობის გააზრება.
მეწარმეობა, ინიციატივების გამოვლენა და საქმედ ქცევა	<ul style="list-style-type: none"> • სწავლა-სწავლების პროცესში ინტერესისა და ცნობისმოყვარეობის გამოვლენა; • ახალი იდეების, მიდგომების, შესაძლებლობების ძიება და მათი განხორციელება სწავლის გაუმჯობესების მიზნით; • მზაობა გამოწვევების მისაღებად, გაბედული ნაბიჯების გადასადგმელად.
სწავლის სწავლა დამოუკიდებლად საქმიანობა	<ul style="list-style-type: none"> • აქტივობის/დავალების ღირებულების განსაზღვრა - მოსწავლემ უნდა დაინახოს, რას შესძენს აქტივობის შესრულება, რა პიროვნულ თუ სოციალურ სარგებელს მოუტანს მას; • აქტივობის/დავალების დაგეგმვა - (მოთხოვნათა გააზრება და მის შესასრულებლად საჭირო ცოდნის განსაზღვრა; დავალების/აქტივობის მთავარი მიზნის განსაზღვრა; სამუშაოს წარმატებით შესრულების კრიტერიუმების დადგენა; განსახორციელებელი სამუშაოს ეტაპების გამოკვეთა; იმის განჭვრეტა, თუ რა გაუადვილდება, რა გაუძნელდება, რაში დასჭირდება დახმარება; სტრატეგიების მიზანშეწონილად შერჩევა სამუშაოს თითოეული ეტაპისათვის); • სწავლის პროცესის მონიტორინგი - დაფიქრება სწავლის პროცესზე, იმ პირობების და ფაქტორების ამოცნობა, რომლებიც ხელს უწყობს ან აფერხებს წინსვლას, სათანადო ზომების მიღება წინსვლის ხელშესაწყობად; თვითშეფასება ძლიერი და სუსტი მხარების დასადგენად, სუსტი მხარეების გასაძლიერებლად გზების დასახვა; • სოციოემოციური მართვა - ნერვიულობის მინიმუმამდე დაყვანა, საჭიროებისამებრ, დახმარების თხოვნა, საკუთარ თავში სიმძნელეთა გადალახვის რესურსების პოვნა; შეცდომების მიმართ პოზიტიური დამოკიდებულების ჩამოყალიბება და წინსვლის წყაროდ გამოყენება; • ცალკეული საქმიანობისთვის გამოყოფილი დროის ეფექტურად გამოყენება.
პასუხისმგებლობა	<ul style="list-style-type: none"> • სასკოლო საქმიანობებში (სასკოლო ცხოვრებაში) ნაკისრი ვალდებულების შესრულება; • სამუშაოს დადგენილ ვადებში დასრულება და ჩაბარება; • საკუთარი ქცევის მართვა, საკუთარ ქცევებზე, სოციალურ აქტივობებზე პასუხისმგებლობის აღება.
ინფორმაციული და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამოყენება	<ul style="list-style-type: none"> • სამიუბო სისტემაში (მაგ.: ებსკო, ელსევიარი) პერიოდიკის მოძიება; • Google Map-ში ისტორიულ მოვლენებთან დაკავშირებული, ონლაინ რუკების შექნა და მათი ინტერნეტის საშუალებით გავრცელება.

	<ul style="list-style-type: none"> • სამიერო სისტემაში (მაგ.: გუგლი) სხვადასხვა ტიპის (მაგ.: ინტერაქტიული და ა.შ.) თემატური ელექტრონული რუკების მოძიება; • ისტორიული შინაარსის ელექტრონული ტექსტების (მაგ. ვიკიტექსტების) შექმნა და ატვირთვა; • სპეციფიკური შინაარსის დიაგრამებთან და გრაფიკებთან მუშაობა (მაგ.: ტერიტორიული, დემოგრაფიული, საზოგადოებრივი განწყობების ზრდა-კლების და ა.შ.) ექსელის საშუალებით. • ვებგვერდის/ბლოგის შექმნა და სასწავლო პროცესის განმავლობაში განხორციელებული სხვადასხვა პროექტის, ვებგვერდზე/ ბლოგზე განთავსება; • ინფორმაციული და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამოყენება (მაგ., Word, PowerPoint) სასწავლო მასალისა და სხვადასხვა ტიპის ელექტრონული ტექსტების დასამუშავებლად.
წიგნიერება	<ul style="list-style-type: none"> • ზეპირი და წერიტი მეტყველების გზით ინფორმაციის მიღების, დამუშავების, გააზრების, სისტემაში მოყვანის და წარდგენა-გაზიარების უნარი.

სწავლის უნარების გასაუმჯობესებლად მნიშვნელოვანია ზრუნვა მეტაკოგნიციის უნარების განვითარებაზე, რისთვისაც მასწავლებელმა პერიოდულად სამი ტიპის აქტივობა უნდა ჩაატაროს. ეს აქტივობებია:

სტრატეგიების მოდელირება: მასწავლებელი მოსწავლეებთან ერთად ასრულებს დავალებას და მისი შესრულებისას „ხმამალა ფიქრობს“ იმაზე, თუ როგორ შეასრულოს ეს აქტივობა (მაგ., კარგად გავცნოთ პირობას და დავაკვირდეთ, რას მოითხოვს იგი; აქვს თუ არა პირობას თანხმლები მასალა და მისი).

წინმსწრები მეტაკოგნიტური პაუზა, ანუ დავალების შესრულებამდე დაფიქრება და მსჯელობა გადასადგმელ ნაბიჯებზე - მას შემდეგ, რაც მოსწავლეები გაეცნობიან დავალების პირობას, შევასრულებინებთ მეტაკოგნიტური ხასიათის ამგვარ აქტივობას: მათ ჯგუფურად უნდა განსაზღვრონ ის გზა, რომლითაც დავალებას შეასრულებენ, სახელდობრ: დეტალურად აღწერონ დავალების შესრულების ეტაპები (რას შეასრულებენ რის შემდეგ და სხვ.), ასევე სტრატეგიები, რომლებსაც გამოიყენებენ თითოეულ ეტაპზე. ჯგუფებმა უნდა წარმოადგინონ თავიანთი ნამუშევრები და იმსჯელონ შერჩეული გზებისა თუ სტრატეგიების მიზანშეწონილობაზე.

შემდგომი მეტაკოგნიტური პაუზა, ანუ დავალების შესრულების შემდეგ დაფიქრება და მსჯელობა გადადგმულ ნაბიჯებზე - მას შემდეგ, რაც მოსწავლეები შეასრულებენ კონკრეტულ დავალებას, მათ უნდა გაიხსენონ და აღწერონ განვლილი გზა: რა გააკეთეს რის შემდეგ? რა ხერხები გამოიყენეს მუშაობისას? რა გაუჭირდათ ან რა გაუადვილდათ? შესრულებული მოქმედებების აღწერის შედეგად მოსწავლეები გააცნობიერებენ იმ ფაქტს, რომ მიზნის მისაღწევად არსებობს სხვადასხვა გზა და ხერხი, რომლებზეც დავალების შესრულებამდე უნდა დაფიქრდნენ (ოპტიმალური გადაწყვეტილების მისაღებად). მეტაკოგნიტური პაუზა მოსწავლეებს განუვითარებს სწავლის უნარებს და აუმაღლებს სწავლის ქმედუნარიანობას.

წლიური პროგრამისა და სასწავლო თემის აგების პრინციპები

ეროვნული სასწავლო გეგმის საფეხურებრივი საგნობრივი სტანდარტები განსაზღვრავს სავალდებულო საგნობრივ მოთხოვნებს (რა უნდა შეეძლოს და რა უნდა იცოდეს მოსწავლეს). მათზე

დაყრდნობით იგეგმება წლიური პროგრამები, რომლებიც გვიჩვენებს სტანდარტის მოთხოვნათა რეალიზების გზებს.

წლიური პროგრამები უნდა დაიგეგმოს სავალდებულო სასწავლო თემების საშუალებით. სასწავლო თემა წამოადგენს ფუნქციურ კონტექსტს, რომელიც სტანდარტის ნაწილების ინტეგრირებულად და ურთიერთდაკავშირებულად სწავლების საშუალებას იძლევა. რამდენადაც შედეგები საგნის სწავლების გრძელვადიან მიზნებს წარმოადგენს, **თითოეული თემის ფარგლებში სტანდარტის ყველა შედეგი უნდა დამუშავდეს**. მაშასადამე, სასწავლო თემების ცვლით შეიცვლება კონტექსტები, მაგრამ არ შეიცვლება სწავლის მიზნები, რომლებიც სტანდარტის შედეგების სახითაა ფორმულირებული (შედეგი თავისთავად არ წარმოადგენს დამოუკიდებელ სასწავლო ერთეულს - თემას).

სასწავლო თემის დასაგეგმად გამოიყენება შემდეგი კომპონენტები:

<p>სასწავლო თემა</p> <p>სასწავლო თემა წარმოადგენს ფუნქციურ კონტექსტს, რომელიც სტანდარტის შედეგების, ცნებებისა თუ კონკრეტული საკითხების ინტეგრირებულად და ურთიერთდაკავშირებულად სწავლების საშუალებას იძლევა. თითოეული თემის ფარგლებში, შეძლებისდაგვარად, უნდა დამუშავდეს სტანდარტის ყველა შედეგი.</p>
<p>საგნობრივი საკითხები</p> <p>წლიური თემების ფარგლებში გამოიყოფა საგნობრივი საკითხები. საგნობრივი საკითხების სწავლება თვითმიზანს არ წარმოადგენს.</p> <p>საგნობრივი საკითხების მეშვეობით მოსწავლე გაიაზრებს ცნების შინაარსს, ამუშავებს საკვანძო შეკითხვებს, ასრულებს კომპლექსურ დავალებებს.</p>
<p>თემის ფარგლებში დასამუშავებელი ცნებები</p> <p>ცნებები განსაზღვრავს იმ არსებით ცოდნას, რომელსაც მოსწავლე საგნის ფარგლებში უნდა დაეუფლოს.</p>
<p>საკვანძო შეკითხვები</p> <p>თემატური საკვანძო შეკითხვები გამომდინარეობს საფეხურებრივი საკვანძო შეკითხვებიდან და დაისმის თემის კონკრეტულ კონტექსტში. მათი ფუნქციაა:</p> <ul style="list-style-type: none"> • მოსწავლის წინარე ცოდნის გააქტიურება, ცნობისმოყვარეობის გაღვივება, პროვოცირება ახალი ცოდნის შესაძენად; • სასწავლო თემის შედეგზე ორიენტირებულად სწავლა-სწავლების უზრუნველყოფა; • თემის სწავლა-სწავლების პროცესში შუალედური ბიჯების/ეტაპების განსაზღვრა. საკვანძო შეკითხვა წარმოადგენს მაორგანიზებელ ელემენტს, რომელიც სასწავლო თემის ფარგლებში ასრულებს გაკვეთილ(ებ)ის მიზნის როლს.
<p>აქტივობები</p> <p>მიმდინარე დავალებების ტიპების/ნიმუშების ჩამონათვალი, რომლებიც შეიძლება იყოს გამოყენებული გაგება-გააზრების პროცესების ხელშესაწყობად, ასევე ცოდნის ათვისების, განმტკიცებისა თუ შეჯამების მიზნით.</p> <p>კომპლექსურ/პროექტულ დავალებათა იდეების ჩამონათვალი</p>

კომპლექსური/პროექტული დავალებები წარმოადგენს იმგვარ აქტივობებს, რომელთა შესრულება მოითხოვს სხვადასხვა ცოდნათა ინტეგრირებულად გამოყენებას ფუნქციურ კონტექსტებში.

შეფასების ინდიკატორები

შეფასების ინდიკატორები სტანდარტის შედეგებიდან გამომდინარეობს და აჩვენებს, რა უნდა შეძლოს მოსწავლემ კონკრეტული თემის ფარგლებში. სხვა სიტყვებით, ინდიკატორები წარმოადგენს კონკრეტულ თემაში რეალიზებულ შედეგებს. ინდიკატორებში დაკონკრეტებულია ცოდნის ის სავალდებულო მინიმუმი, რომელსაც მოსწავლე თემის ფარგლებში უნდა დაეუფლოს. შეფასების ინდიკატორებზე დაყრდნობით ყალიბდება კრიტერიუმები შეფასების რუბრიკებისთვის.

მკვიდრი წარმოდგენები

მკვიდრი წარმოდგენები განისაზღვრება სტანდარტის შედეგებზე დაყრდნობით. ეს არის ზოგადი წარმოდგენები, რომლებიც თემის შესწავლისას უნდა ჩამოყალიბდეს მოსწავლის ხანგრძლივ მემორიაში მის (მოსწავლის) წინარე წარმოდგენებზე დაყრდნობით, რათა მას თემის ფარგლებში დასახული მიზნების მიღწევა გაუადვილდეს. მკვიდრი წარმოდგენები აზროვნების საყრდენია გაგების აქტების განსახორციელებლად.

როგორ აიგება სასწავლო თემა?

სასწავლო თემის ასაგებად უმთავრესი ორიენტირებია სტანდარტის შედეგები. ისინი სტანდარტში სავალდებულო სახითაა განსაზღვრული. ცნებებსა და შედეგებზე დაყრდნობით განისაზღვრება მკვიდრი წარმოდგენები, საკვანძო კითხვები და შეფასების ინდიკატორები.

სასწავლო თემის სწავლა-სწავლების მიზნით შემდეგ ეტაპზე უნდა განისაზღვროს საგნობრივი საკითხები, რესურსები, დავალებების ტიპები/ნიმუშები გაგების, გააზრების, განმტკიცებისა და შეჯამების მიზნით. ასევე მნიშვნელოვანია განისაზღვროს იდეები **შემაჯამებელი კომპლექსური დავალებებისთვის**, რადგან მხოლოდ კომპლექსური დავალებების საშუალებით შეიძლება გამოვლინდეს, რამდენად დაეუფლა მოსწავლე თემის ფარგლებში ასათვისებელ ცოდნა-უნართა ერთობლიობას და რამდენად ახერხებს მათ ფუნქციურად გამოყენებას.

სასწავლო თემის აგების ბიჯები

ნაბიჯი 1. მკვიდრი წარმოდგენების დადგენა
ნაბიჯი 2. თემატური საკვანძო კითხვების დასმა
ნაბიჯი 3. შეფასების ინდიკატორების განსაზღვრა
ნაბიჯი 4. საგნობრივი საკითხების განსაზღვრა
ნაბიჯი 5. აქტივობებისა და მიმდინარე დავალებების დაგეგმვა და რესურსების შერჩევა
ნაბიჯი 6. შემაჯამებელი კომპლექსური დავალებების შემუშავება

დ) შეფასება

სტანდარტის ამ ნაწილში წარმოდგენილია შეფასების პრინციპები. საკლასო შეფასება უნდა შეესაბამებოდეს ეროვნული სასწავლო გეგმის პირველი კარის მე-7 თავში განსაზღვრულ შეფასების პრინციპებს, მიზნებსა და ამოცანებს.

სწავლის ხარისხის გაუმჯობესების ხელშესაწყობად უპირატესი ადგილი უნდა მიენიჭოს განმავითარებელ შეფასებას, რომელიც მოსწავლეს თავისსავე წინარე შედეგებთან მიმართებით აფასებს, ზომავს მის ინდივიდუალურ წინსვლას, რითაც მას ცოდნის ეტაპობრივი კონსტრუირების საშუალებას აძლევს.

მნიშვნელოვანია, მოსწავლე თავად იყოს ჩართული განმავითარებელ შეფასებაში. სწავლის პროცესის შეფასება მოსწავლეს გამოუმუშავებს დამოუკიდებლად სწავლის უნარ-ჩვევებს, დაეხმარება სწავლის სტრატეგიების ათვისებაში, საშუალებას მისცემს, გაცნობიერებულად შეუწყოს ხელი საკუთარ წინსვლასა და წარმატებას. შეფასებაში ჩართვის ძირითად მიზანს წარმოადგენს მოსწავლის გათვითცნობიერება სწავლის პროცესებში, რაც მას ამ პროცესების გააზრებულად და დამოუკიდებლად მართვას შეასწავლის. მაგალითად, თუ მოსწავლე კარგად გაიაზრებს აქტივობის მიზანსა და ამ მიზნის წარმატებით მიღწევის კრიტერიუმებს (მოსწავლისათვის განკუთვნილი კრიტერიუმები ნათლად ფორმულირებული და შეზღუდული რაოდენობის უნდა იყოს), იგი უკეთ დაინახავს იმ ნაბიჯებს, რომლებიც უნდა გადადგას სასურველი შედეგის მისაღწევად და უფრო გააზრებულად წარმართავს მიზნისაკენ მიმავალ პროცესებს. თუ აქტივობის დასრულებისას მას ვთხოვთ, გაანალიზოს განვლილი გზა - რა ნაბიჯები გადადგა, რა შედეგს მიაღწია, რა მიდგომა გამოიყენა, კიდევ რომელი მიდგომის გამოყენება შეიძლებოდა ან აჯობებდა, რამ შეუქმნა პრობლემა, რა გაუჭირდა ან ვერ გადაჭრა და რატომ, რა გაუადვილდა, რამ შეუწყო ხელი წარმატებაში და სხვ., ეს ხელს შეუწყობს მისი სწავლის ქმედუნარიანობის გაზრდას.

შემაჯამებელი (განმავითარებელი და განმსაზღვრელი) შეფასება

შემაჯამებელი შეფასებისათვის გამოიყენება კომპლექსური, კონტექსტის მქონე დავალებები, რომელთა შესრულება მოითხოვს სტანდარტით განსაზღვრული ცოდნისა და უნარების ინტეგრირებულად და ფუნქციურად გამოყენებას. ამ დავალებათა შესაფასებლად გამოიყენება შეფასების რუბრიკები, ანუ კრიტერიუმების ბადე.

მოსწავლეს თითოეული სასწავლო თემის დამუშავების შემდეგ ევალება შემაჯამებელი დავალების წარმოდგენა. მაშასადამე, შემაჯამებელი დავალებების მინიმალური რაოდენობა წლის განმავლობაში სავალდებულო სასწავლო თემების რაოდენობას ემთხვევა.

ტიპობრივი დავალებები შემაჯამებელი შეფასებისათვის

სტანდარტში შემოთავაზებულია ტიპობრივ დავალებათა ფართო არჩევანი. შემაჯამებელი შეფასებისათვის მასწავლებელი და/ან მოსწავლე შეარჩევს დავალების სასურველ ტიპს/ტიპებს:

ქვემოთ გთავაზობთ სტანდარტით გათვალისწინებულ ტიპობრივ შემაჯამებელ დავალებათა ნუსხას. მოსწავლეზე და/ან მასწავლებელზეა დამოკიდებული, თუ რომელ დავალებას/დავალებებს შეარჩევს.

- წყაროს გარჩევა;
- ვიდეომასალისა და ფილმების გარჩევა;
- მუზეუმში სტუმრობა;
- ექსკურსია;
- გამოკითხვა/კვლევის ჩატარება;
- როლური თამაში - პიესის დადგმა, რაიმეს ინსცენირება;
- ლიტერატურული შინაარსის შემოქმედებითი პროდუქტის შექმნა (პირველ პირში დღიურის, ჩანახატის დაწერა);
- რეფერატი/თემის მომზადება;
- საინფორმაციო ტიპის პროექტი - გაზეთი პლაკატი, პოსტერი, ბუკლეტი, ფლაერი;
- ნახატის/ნამერწის/მაკეტის შექმნა.

მოთხოვნები, რომლებსაც უნდა აკმაყოფილებდეს შემაჯამებელი განმსაზღვრელი შეფასებისათვის განკუთვნილი დავალება

- დავალების თითოეულ ტიპს უნდა ახლდეს თავისი შეფასების ზოგადი რუბრიკა;
- ზოგადი რუბრიკა უნდა დაზუსტდეს კონკრეტული დავალების პირობისა და განვლილი მასალის გათვალისწინებით;
- 10 ქულა უნდა გადანაწილდეს რუბრიკაში შემავალ კრიტერიუმებზე.

შეფასების რუბრიკის შესაძლო ფორმა

კლასი		
მოსწავლის სახელი, გვარი		
თემა		
დავალების პირობა		
შეფასების კრიტერიუმები	ქულები	კომენტარი